

sivnom zborniku već se i sugestijom izdavača mogu podijeliti u tri zasebne grupe: radovi voditelja projekta, tekstovi u okviru seminara informacije i dokumentacije - kratka objašnjenja vezana uz specifične tradicije pojedinih zemalja (Indonezija, Japan, Malezija, Filipini, Tajland), i konačno individualna istraživanja raznih istraživača.

Sugerirana ideja o razumijevanju azijskih glazbenih tradicija, u prvom je segmentu spomenute podjele "azijske" probleme nužno morala postaviti u kontekst "neazijske" teorije i misli o istraživanju glazbenih pojava. Tu susrećemo retrospektive na temu komparativne metode u muzikologiji i vrlo zanimljiv pristup boljoj dokumentaciji glazbenog stvaranja (Yamaguchi Osamu). Uredno tiskan, nimalo azijski - to jest takav da ne bi obavezivao Evropljane (i ostale), jest i kriterij za "analitičku karticu" koja bi služila za istraživanje narodne glazbe. Taj je kriterij sinteza iskustava sudionika ATPA-e, dakle zanimljiv i kao primjer pravilnog postupka pri zasnivanju jednog projekta (kulturne namjere): obuhvaća 7 stranica (14-20) i mogao bi biti predmetom sasvim drugog fokusa i posebne analize.

Kada su u pitanju tekstovi koji se bave specijalnim (specijalističkim) pitanjima glazbene teorije i prakse i njihovim kontekstom, kao ilustracija može poslužiti nekoliko naslova iz zbornika: *Vizualni simboli na sambe* (tipu lutnje iz Malezije), autor Mingishi Yuki, *Japanski shakuhachi i usporedbe s nekim okomitim flautama jugoistočne Azije*, autor Richard Emmert, *Klasifikacija i tehnike sviranja azijskih citri*, autor Kusano Taeko, *Kacapi ansambli Indonezije*, autor Iim Junaedi, *Ljestvice u japanskoj glazbi*, autor Koizumi Fumio itd. Svi ovi naslovi, a osobito podnaslovi koji upućuju na raspon i obim istraživanja spomenutih pojava (povijest instrumenata, tehnike sviranja, etimologija, izrada, tradicijski design, upotreba boja, značenje simbola, mogućnosti komparativnog pristupa), ukazuju na uzornu količinu i iscrpnost informacija koje su jednako pokazatelji obavljenih, koliko i neophodne pretpostavke za naredna istraživanja.

Vlastiti neotuđivi referentni okvir, ne baš uvijek nesvjesni model istraživanja dru-

ge kulture/konteksta, upravo je na azijskom prostoru znao pokazati i sve mane takvog pristupa istraživanjima. Stoga je razumljivo da se inicijativa poput istraživanja azijskih glazbi iz azijske perspektive morala nužno pojaviti. No pročitamo li naslov (i knjigu) dovoljno pažljivo, vidjet ćemo da je riječ o više glazbenih tradicija i, za početak, jednoj središnjoj temi koja je poslužila kao osnov za komparacije. To je, naravno, glazbena tradicija Japana, pri čemu se ovo "naravno" odnosi i na zastupljenost japanskih i ostalih znanstvenika. I sami izdavači upozorili su na problem japanocentričnosti, a dalekom (nezainteresiranom) promatraču ostaje da se zapita nije li ona, uz sve mogućnosti budućih korekcija, jednako opasna kao evropska ili bilo koja druga?

Unatoč spomenute problematike prikazana knjiga - objavljena na engleskom jeziku usred nimalo beznačajne azijske mnogojezičnosti - značajan je izvor podataka i podstrek za buduća istraživanja, namijenjena uspoređivanju i boljem razumijevanju međusobno različitih glazbenih kultura Azije.

ALEKSANDRA WAGNER

Instrumentale Volksmusik aus Tirol, herausgegeben von Karl Horak, Eigenverlag des Instituts für Tiroler Musikforschung, Quellen, Dokumente und Studien, Band 2, im Auftrag des Tiroler Volksliedarchivs und des Instituts für Tiroler Musikforschung, herausgegeben von Manfred Schneider, Innsbruck 1985, 339 str.

Zbirka notnih zapisa instrumentalne folklorne glazbe iz Tirola sadrži čak 300 transkripcija vrlo vrijednih primjera. Njihovu vrijednost sačinjava nekoliko činjenica: 1. relativno velika starost pojedinih primjera; 2. pripadanje srednjeevropskom plesnom repertoaru, a posebno alpskom kulturnom krugu čije utjecaje nalazimo ugrađene u naše plesne i glazbene folklorne tradicije Hrvatskog zagorja, Gorskog Kotara, Istre i Dalmacije. Zbog tih činjenica ta zbirka je vrlo značajna po tome što omogućava započinjanje ili planiranje komparativnih etnomuzikoloških istraživanja takve

građe kod nas.

Sadržaj knjige ima slijedeći raspored: *Zahvalna riječ izdavača* Manfreda Schneidera upućena svi suradnicima i podupiraocima ovog projekta, *Predgovor* u kome se objašnjava značaj i struktura sakupljenje građe i zatim sama građa, koja je grupirana u tri veća poglavlja. *Instrumentalni komadi* prvog dijela knjige (izvori do kraja 19. st., obuhvaćaju notni primjeri od broja 1-216) proizašli su iz izvora čiji se sadržaj može datirati sa sigurnošću u kraj 18. st. i u 19. st., čak i onda kada je rukopis tj. notni zapis napravljen i početkom 20. st. Drugi dio (izvori iz 20. st. su notni primjeri pod brojevima 217-264) sadrži melodije koje su nastale nakon I svjetskog rata i nose pečat mlađeg stilskog izraza. Treći dio knjige (notni zapisi pod brojevima 265-300) sadrži melodije koje su dio folklornog glazbenog repertoara ali su se svirale na slijedećim glazbalima: Schwegelpfeife (tj. poprečna flauta bez klapni), Raffele ili Scheitzither (stari oblik citre), Holz-auf-Stroh ili tzv. Holzernes Glachter (ksilofon), gitara, harfa i usna harmonika. Većina instrumentalnih melodija gotovo 90% su plesovi, dok ostatak sačinjavaju melodije koje su se svirale u svjetovnim ili crkvenim obredima.

Knjiga je opremljena vrlo stručno napisanim i iscrpnim komentarima (bilješkama) uz svaki komad (u posebnom poglavlju knjige), oznakama uz izvori i literaturu, kazalom imena, stvarnim kazalom i kazalom mjesta.

KREŠIMIR GALIN

Rapapallit ja lakuttimet, Timo Leisiö Kansanmusiikki-instituutin julkaisuja, Kauhava 1985, 38 str.

Katalog folklornih glazbala s jedne postave izložbe, sam po sebi ne bi trebao biti zanimljiv etnoorganologu, jer katalogi obično ne sadrže mnogo o određenoj problematici, zbog svoje nužne popularne koncepcije, tj. proširenih tumačenja legendi iz vitrina s glazbalima.

Katalog s naslovom *Drevna finska glazbala* čiji je tekst napisao Timo Leisiö, a

bogato su ga opremili fotografijama Kari Jääskeläinen, crtežima Oili Syvälähde-Leisiö, zaslužuje posebnu pažnju zbog svoje specifične, dublje promišljene koncepcije i pokušajima znanstvene interpretacije porijekla glazbala, terminoloških problema kao i kulturnih interakcija između različitih naroda i kultura. Kao arhitekt izložbe potpisan je Börje Rajalin, dok je za postavu izložbe glinenih flauta potpisan Ilpo Mikkonen, a za sve druge instrumente Rauno Nieminen.

Izložbena koncepcija je kronološko prezentiranje finskih i karelijskih glazbala sve od kamenog doba do današnjeg vremena. Vremenska periodizacija obuhvaća kameno doba (s početkom od cca 7500 godina p.n.e.), neolitski period (2500-1500 p.n.e.), prelazni period od neolitika do brončanog doba (2500-1000 p.n.e.), željezno doba (0-1000 godina n.e.), srednji vijek (1100-1500 g.), razdoblje od srednjeg vijeka do modernog doba (1500-1900 g.) i moderno doba. Dok smo svjesni da je ta periodizacija izbor autora prema njemu odgovarajućim kriterijima (ovdje nije naveden autor periodizacije) i za to možda ne trebamo tražiti objašnjenja, unutar tih periodizacija nedostaju nam izvori na temelju kojih su određeni tipovi glazbala uvršteni u vrlo stara razdoblja finske kulture (npr. kameno doba i neolitik). Poznato je da je u cijelom svijetu, a tako i u Finskoj arheomuzikologija tj. glazbena arheologija, vrlo mlada znanstvena disciplina, i da ne raspolaže takvim nalazima glazbala poput pištaljki, tj. flauta s unutarnjim zrakovodom i čepom bez rupica za sviranje, ali *izrađenih od kore drveta*. Poznat nam je rad Timo Leisiö-a na istraživanju nazivlja glazbala s ciljem da se uspostavi kronološki slijed među finskim tipovima glazbala, i zato pretpostavljamo da je ta kronologija izvedena na temelju lingvističkih proučavanja.

Pored kronološkog redoslijeda glazbala u katalogu, prisutan je i klasifikacijski sustav prema tipovima glazbala, općenito prihvaćen i poznat kao sustav Hornbostela i Sachs-a. Primjena ovog sustava predstavlja značajnu kvalitetu kataloga jer grupira glazbala u porodice tj. skupine prema načinu proizvođenja zvuka.

Tekst je vrlo dobro opremljen not-